

TIDNING FÖR SVENSKARNA I ESTLAND

ÅTTONDE
ÅRG.
No 35

Prenumerationspris:
Helt år Emk. 200:—
Halvt „ „ 125:—
I utlandet:
Helt år Emk. 350:—
Halvt „ „ 200:—

UTKOMMER
ALLA ONSDAGAR
Redaktion:
Svenska Folkförbundet
Ansv. red.: M. Westerblom
Reval, Riddaregatan 3.

Annonspreis
enligt överenskom-
melse.
För längre annons-
ering beviljas rabatt.

30 sept.

1925

Mitt hem och dess inredning (III).

Svea M—n var den yngsta eleven bland c:a 60 flickor vid Osby Lantman- och Lanthushållsskola den kursen. Och hon var 18 år. Den äldsta var 29 år. F. ö. fanns samtidigt på skolan 60 pojkar, de flesta mellan samma åldersgränser. Alltså var medelåldern för eleverna betydligt högre än den brukar vara för Birkaseleverna. Detta nämnes som en parentes och har ingenting direkt med det följande att göra. Svea själv, som var dotter till en järnvägstjänsteman i norra Skånes skogsbygd, är dock huvudpersonen häri, ty det är hennes tankar om ett blivande hem, som hon nedskrivit i en skoluppsats. Denna lydde så:

„Ett hem och hur det skall inredas är ju saker, som får rättas efter råd och ställning. Men med tankarna kan man ju ändå försöka sig på att uppbygga ett sådant, och vi skola för en stund sålunda förflytta oss dit.

Det är en vacker högsommar-dag, som jag tager mig för att berätta, hur mitt hem då skulle te sig. Ett litet nätt hus i villastil, vittrappat med röda tegeltak

och den gammaldags blå färgen å dörrar och fönster. För övrigt enkelt byggt med en liten veranda, där just nu klängsrosorna stå i blom. På södra väggen av huset äro fruktträd i spaljerform planterade och vid roten av dessa lyser alla årstidens blommor. Framför huset är en liten vacker trädgård med gräsmattor och rabatter, och i ett hörn är en liten vacker berså med bord och bänkar, där man om kvällarna kan sitta och njuta av allt, vad en vacker sommarkväll har att bjuda på. En stor trädgård, omfattande ungefär $\frac{1}{2}$ hektar, är också någonting, som man ej får förglömma. Här odlas alla slags köksväxter, och de som ej förbrukas inom hemmet, säljas, och inkomsterna tillfalla husmodern, som själv får sköta eller ha uppsikt över sitt trädgårdsland.

Nu får jag omtala, hur det ter sig inne i det lilla hemmet. På nedre våningen finnes 3 rum och kök samt förstuga och å övre våningen ett rum, vilket tjänar till gästrum. Av de omtalade rummen är det, som ligger mot söder, sängkammare. Det är möblerat med enkla möbler, och några tavlor av Carl Larssons motiv pryda väggarna. Golvet

är beklätt fernissat. I matrummet är allt i gammaldags stil, och väggarna prydas av broderade bonader ävensom med tavlor av t. ex. Zorn och Bruno Liljefors. På golvet är här korkmatta. Det tredje rummet tjänar som skrivrum, arbetsrum m.m. En bokhylla, fullsatt med bra böcker, pryder här sin plats. Gardinerna i de olika rummen äro hängda på stänger, så att de efter behag kunna dragas för och från fönstren. Köket är stort och ljust. En diskbänk, beklädd med plåt, finnes vid fönstret. Så ha vi hyllor, där kökssakerna i vacker ordning äro placerade, och mitt på golvet med skiva av omålat bokträ.

Här har jag berättat hela min dröm, och hur jag önskade mig ett hem. Dock, måtte mitt hem, antingen det då blir fattigt eller rikt, främst bli ett lyckligt sådant, där glädje och endräkt råder, så att hemmets medlemmar där kunna finna ro och trevnad“.

Det skulle måhända vara ett och annat att invända mot Sveas drömmar, men i stort sett äro de sunda. Och ingen torde väl vilja bestrida, att det är en förständig flicka. Just detta, att ungdomarna inrikta sitt intresse

och sina tankar på ett eget hem och dess skapande vittnar om förstånd, och — om en förständig uppfostran. — En annan gång vill jag till denna artikelserie foga några egna tankar om hemmet och dess inrättande.

E. Adalberth.

Ännu ett maningsord.

Signaturen "Farbror Svenske" har under rubriken "Väckelse" i Kustbon nr. 33 yttrat några tyvärr allt för sanna ord väl värda att närmare begrunda. En gång levde en talrik svensk befolkning utmed Östersjöns kuster söder om Finska viken. Under tidernas lopp har svensk stam och svenskt språk i dessa områden mera och mera trängts tillbaka. Svenska byar hava estniserats. Fort har det ej gått detta, men tiden är en mäktig bundsförvant. Den, som har den med sig, behöver ingen hast. Resultatet av utvecklingen i Estland se vi. Landets svenskhet är trängd ut i havet på några små öar och utgör nu blott svaga spillror. Det höves oss ej att klaga. Vi inse att orsaken till att det gått som det gått till väsentlig del får sökas hos oss själva, hos Estlands svenskar och hos det svenska riket och folket. Vi bära ej heller något agg till esterna för att estniskt språk i stora områden segtrat över svenskt. Vi se lugnt på förhållandena som de äro. Vi förstå att om Estlands svenskar skola hava en framtid som svenskar, måste de äga vilja och beslutsamhet, måste energiskt bita tillsammans tänderna och arbeta för sin sak. Ingen svensk by, intet svenskt hem i Estland får mera förlora sin nationalitet. Vilja fordras och organisation. Understöd i arbetet skall säkerligen då ej saknas från Sverige.

Varje svensk man och kvinna i Estland måste vinnas för svenskhetens sak. Kustbon bör ej få saknas i något estlandssvenskt hem. I varje kommun, där svens-

kar finnas, borde husagitation drivas för Kustbon. Från gård till gård borde man gå, tala svenskhetens och Kustbons sak, övertyga sig om att Kustbon finnes och läses. Bilda små kommittéer om t ex. tre personer härför. Dessa tre kunna så taga var sin del av kommunens gårdar på sin lott att besöka. Det fordras arbete och hänförelse för saken. Det fordras samarbete. Bilda små svenska läseföreningar över allt i bygderna. Säkerligen skulle en del svenska böcker från de svenska boksamlingarne i Estland kunna utlämnas till dessa läseföreningar för att cirkulera bland desammas medlemmar. En gång i månaden kunna dessa kanske komma tillsammans. Då utbytas böcker. Då avhandlar man vad man läst. Då sjunger man ett par svenska sånger, dricker en kopp kaffe tillsammans och kanske bjudes emellanåt på ett litet anförande. Alla måste emellertid vara med och först och sist ungdomen. Den representerar framtiden. Tag initiativ.

Estlands svenskar borde bli en brygga mellan Sverige och Estland, mellan Skandinavien å ena sidan och Estland och Lettland å den andra. Peipus är Europas gräns. Estland och Lettland äro små statsbildningar. De kunna svårligen i längden bestå utan anknytning åt något håll. Skandinavien borde vara den naturligaste orienteringsriktningen för dessa länder. Här ligger en uppgift för Estlands svenskar. Är den för stor? Eller äro vi mäktiga en stor tanke?

Agnar Söderberg.

En fiskarskola.

Det torde kanske vara skäl att för Estlands fiskande och sjöfarande svenskar tala något om den läroanstalt i Finlands svenskbygd, som går under namn av Fiskarskola. I östra Nyland, 5 km. norr om Lovisa stad står Östra Nylands folkhögskola, som vid

en särskild avdelning meddelar en mångsidig undervisning i de ämnen, vilka höra en fiskare eller sjöman till.

Först och främst upptager läroplanen de ämnen, som närmast röra fisket och fiskarna. Hit hör olika fiskarters utseende, livsbetingelser, levnadsvanor, olika sätt att snärja dem samt huru de böra behandlas för att bli smakliga och tåla en längre uppevarning. Under lärarnas ledning få eleverna röka fisk och lägga in strömming enligt olika recept. Även allehanda ekonomiska och rättsliga frågor rörande fiskerinäringen bli uppmärksammade, såsom fiskodling och — vård, — lagstiftning och bokföring.

I båtbygge medelas en ingående undervisning. Eleverna utföra ritningar, enligt vilka de förfärdiga båtmodeller. Kronan på verket blir en fiskarmotorbåt om c:a 26 fot, som eleverna bygga tillsammans, under ledning av en skicklig båtbyggare. De kunskaper, som eleverna inhämtat i detta ämne, hava mångstädes blivit av stor betydelse för båtbyggets förkovran i Finlands svenska skärgård, på samma gång som mången därmed vunnit en ej ringa utkomst.

I navigation är undervisningen mycket grundlig, vilket bevisas bland annat därmed, att eleverna numera få avlägga en examen under vårterminen, genom vilken de få ådagalägga de kunskaper, som i Finland fordras för rätt att föra mindre, kustgående maskin- och segelfartyg ej allenast på finländska vatten, utan även på Östersjön samt Finska och Bottniska vikarna ända ned till 57° nordl. bredd.

Bland övriga undervisningsämnen må nämnas byggnadsritning (bostads-, ekonomibyggnader, salterier och rökerier), fältmätning och kartritning ävensom något jordbrukslära.

Därtill må vi lägga de sedvanliga „allmänbildande“ folkhögskoleämnenas historia, svenska, räkning m. m.

Årets kurs vidtager den 2 november och pågår 24 veckor, med några dagars jul- och påsklov, till omkring 1 maj. Helinackordering å skolan kostar 275:— Fmk. eller möjligen obetydligt mera i mån. Ingen kursavgift och för övrigt inga nämnvärda kostnader.

Då det möjligen kunde givas tillfälle för ynglingar bland Estlands svenska kustbor att deltaga i denna kurs, har jag på detta sätt velat anmäla densamma, och skall jag med nöje giva närmare besked, om förfrågningar riktas till mig under adress: Fiskarskolan, Kuggom station, Finland.

Föreståndaren.

Hjälp till Kustbon.

Riksföreningens Överstyrelse har beviljat ett anslag av Kr. 300:— för vår tidning. Denna summa har i dagarna sänts till oss.

För den värdefulla hjälpen fram bäres här även på detta sätt ett hjärtligt tack.

Understöd till seminaristerna.

Riksföreningens lokalavdelning i Örebro har till de estlands-svenska seminaristerna, som utbildas i Finland, anslagit och även till dem översänt Kronor 200:—

För hjälpen fram bäres här ett varmt tack.

Runöborna få en bättre fårras samt ny motor jämte slip.

Kapten C. A. Wulff i Stockholm har för någon tid sedan tagit ett nytt initiativ till bispringandet av runöborna.

Med ångaren Norrlands senaste tur överfördes sålunda bagg- och tacklamm av cheviotsras från de goda stammarna av denna ras på Christineholms och Lejondals gods i Uppland. Djuren väntas nu komma att förbättra den ullfattiga

landtraseen på Runö och man väntar sig goda resultat av experimentet.

Pastor Gunnar Schantz, Runö, som nyligen varit på besök i Sverige medförde vid sin återresa till ön räls och material för anläggandet av en slip och hamn. Det är svårt att nå Runö på grund av det långgrundade vattnet och landstigningsförhållandena ha varit mycket svåra. Olägenheten blir nu avhjälp. Pastor Schantz medförde även en motor och Runö får sålunda snart sin första motorbåt.

Den 24—26 sept, besökte pastor Schantz Reval och uppvaktade Inrikesministern, som lovade anskaffa medel för att iståndsätta motorn.

Estniska folksånger på svenska.

Den kända sångerskan Aino Tamm har i år utgivit „Estniska Folksånger“ på originalspråket med översättning även till svenska och tyska, såsom förut till andra språk.

Arbetet är tryckt i Leipzig och finnes att tillgå hos G. Pihlakas, Reval, och hos Svala och Söderlund, K. Hovmusikhandel, Malm-torgsgatan 8, Stockholm.

Det intressanta arbetet rekommenderas på det allra varmaste.

DEN GÅNGNA VECKAN.

Inrikes.

Riksbanken har fått ny ledning Därmed har då denna fråga, som en längre tid varit på dagordningen, blivit löst. Den 25 dennes utnämndes nämligen Kreditbankdirektören A. U i b u p u till "president" för riksbanken på fem år i stället för den nu avgående E. Aule. Till medlemmar i styrelsen ha utsetts A. Jürmann (jordbrukarp.), O. Strandman (Arbetarpart.) och dr. Leesment (kristl. folkp.). Genom att välja herr Uibopuu torde riksbanken ha kommit i goda händer. Herr U. har under en lång följd av år

hört till landets verksamme män och han har grundat kreditbanken.

Bildhuggaren Adamson firade den 24 dennes sin 70-årsdag. Den gamle konstnären blev nämnda dag föremål för en storartad hyllning i Estonias musiksäl. Hyllningstal höllos av Riksäldsten, kultus- och krigsministrarna samt Italiens och Lettlands sändebud. Dessutom överlämnades som gåva till jubilarer 100.000 mark av Riksäldsten.

Reval - Hapsals fredsdomstol har haft session i Arensburg, där Ösels upprorsstiftare ställts till ansvar. Upproret på Ösel förskriver sig till tiden, då vår nya republik grundades. På Ösel vände man då vapen mot statens krigshär, därtill delvis genom list förmådda av kommunisterna. Till öselbornas fördel länder den omständigheten, att de icke visste vad de gjorde, och det skedde i en tid, då allt ännu var i ett slags villervalla. Och så kunna de tacka lyckan, att det icke var krigsrätten, som behandlade ärendet. 3 personer frikändes, 3 dömdes till 3-års fängelse och en till 10-års tvångsarbete.

Utlandet.

Om vad som bl. a. försiggår i utlandet tillåta vi oss ur "Aftonbladet" anföra följande:

Nationernas förbunds tredje utskott, som behandlar avrustningsproblemet, har nu avslutat sitt arbete. Utskottet har därvid enhälligt antagit en resolution, som i väsentlig mån tar hänsyn till den skandinavisk-holländska ståndpunkten beträffande nödvändigheten av omedelbara föreberedelser till en arvustningskonferens. Visserligen heter det icke uttryckligen i resolutionens text, att förberedelserna skola börja genast, men av uppmaningen till förbundsrådet att påskynda förberedelsearbetet så, att en avrustningskonferens kan sammankallas så snart de allmänt fordrade tillräckliga trygghetsförutsättningarna existera i världen framgår tydligt nog, att utskottet

icke önskar, att förberedelserna skola inledas först sedan den tillräckliga tryggheten uppnåtts.

I vårt grannland Lettland synes en stor politisk skandalaffär vara under uppsegling. Tidningarna i huvudstaden, Riga, framställa mitt under nu pågående valkampanj häpnadsväckande beskyllningar mot framstående personer. Undervisningsministern Kaldin beskylls för att av en sprithandlare ha begärt en halv miljon rubel mot löfte, att demokratiska centern skulle vägra rösta för rusdrycksrestriktioner.

Lettiske envoyén i Moskva påstås ha underlåtit att till utrikesministeriet betala en skuld på 6,000 dollar. Förra lettiske envoyén Vestman åter beskylls för att ha begänat sin ställning som riksdagsledamot till att av Lettlands bank skaffa sig månatliga inkomster på 4 miljoner rubel.

Penningkurser

Revals börs.

13 juli 1925

1 dollar	—	372	375
1 pund	—	1804	1819

100 rentmark	—	8850	8975
100 Fmk.	—	937	947
100 sv. kr.	100	1875	1990

Revals torgpris

Hela svin	per pund	Emk.	47—50
Gädda	" "	"	20—25
Abborre	" "	"	18—20
Strömming	" "	"	10—12
Wassbuk (Kilo)	" "	"	10—15
Smör	" "	"	90—125
Mjök	stop	"	18—20
Ägg	par	"	16—18
Rågmjöl	pud	"	200—300
Havre	pud	"	270—275
Potatis	stop	"	7—8

Söndagen den 27 september avled i Reval

änkefru Helene Wiekman

f. Freyman,

född i Rickholtz den 23 december 1844, alltså i en ålder av över 80 år,
djupt sörjd och saknad av

barn, svärsöner, barnabarn och andra släktingar
och vänner.

MÉRIT

SVENSK TILLVERKNING
PRISBILLIG, DRIFTSÄKER

BÅT MOTOR

med fotogendrift

Levereras med blåslamps-
eller magnetändning

AKTIEBOLAGET

FREDR. WAGNER

STOCKHOLM

VASAG. 48.

Svedala

Tegelmaskiner,
Grävmaskiner,
Stenkrossar,
Vägbyggnadsmaskiner,
Betonblandare,
Torvmaskiner,
Bränslekrossar för torv, koks
och kol,
Pulveriseringsmaskiner,
Vindsiktar,
Torktrumlor,
Brikettpressar,
Transportapparater,
Rullager, Rallvagnshjul,
Skottkärrehjul,
Kokillgods,
Stålgjutgods.

Aktiebolaget

Åbjörn Anderson

Post- & Telegrafadr. Rikstelefon:
SVEDALA, GJUTERIET. 52, 76, 203, 4, 60 & 183.

Bageriidkarnes Jäst-Aktienbolag

hållbar och jäskraftig

Pressjäst

är öoverträffad.

Återsförsäljare antagas där vi
föret icke äro representerade.

Post- och telegrafadress:

Jästängen, STOCKHOLM.

BIL-TRANSPORTER

verkställes av

A. S. SLEIPNER, Stockholm

Riks 2485, Norr. 4339

till angränsande statssamhällen, järnvägs-
stationer, egendomar och handelsaffärer.

I Baltiskport uthyres

1-2 vackra rum

om så önskas med någ. möbel
och rättighet begagna köket, åt
en enskild herre eller dam. När-
mare Peetri t. 30, lok. 2 R. E.,
Baltiskport.